

VILAWEB

16 desembre 2015

Convergem amb Escòcia cap al referèndum unilateral d'independència (RUI)?

Des del 27-S fins avui he atès a Brussel·les moltes peticions d'informació sobre Catalunya, més que mai: ambaixades, 'think tanks', mitjans de comunicació internacionals, eurodiputats de pes del Parlament Europeu... Abans del 27-S s'interessaven principalment per Catalunya els qui hi mostraven més simpatia explícita (escocesos, flamencs...). Ara és tothom que demana informació: els qui fins ara no hi havien estat interessats, els qui eren indiferents, els qui no ho veien amb bons ulls i fins i tot alguns eurodiputats espanyols.

Vist des de Brussel·les, això que vàrem fer els catalans independentistes el 27-S és molt gran, molt més gran que no es percep des de Barcelona. Ara encara no ens n'adonem, sota l'intens fragor del dia a dia en què viu el procés: 'la gent de baix', com es diu ara, va vèncer un estat espanyol que tenia colònies fins fa quatre dies i que fa dos-cents anys dominava un gran imperi. Un estat espanyol que ha fet servir sense miraments tots els seus aparells i instruments per fer guanyar les eleccions del 27-S als partits unionistes: diplomàcia, funcionaris, serveis d'informació, correus, tribunals, banca, església, agència tributària, premsa, televisions, ràdios, unitats policiaques de generació de falsos informes,... Un estat espanyol, però, que va veure com l'endemà del 27-S arreu del món es repetia un mateix titular: 'Victòria independentista per majoria absoluta.'

Si mai som independents veurem que el gran salt del procés, més que el 9-N o les grans manifestacions, va ser la victòria del 27-S contra tot aquest gran aparell estatal mobilitzat. La factibilitat de la independència ha arrelat entre els catalans i ha esdevingut creïble a Europa, que està impressionada de les nostres mobilitzacions impecablement cíviues i pacífiques, creatives i festives, sense violència ni aldarulls, i canalitzant paral·lelament la reivindicació popular en seu parlamentària. La campanya de Junts pel Sí ha impressionat també per la manera com va organitzar dia sí dia també els mítings electorals més massius de la història recent europea: 'Certament, sou una nació en moviment.'

Afortunadament per a nosaltres, de les actuals discussions entre Junts pel Sí i la CUP no se'n parla, a Europa: és habitual en parlaments amb molts grups parlamentaris que les discussions per a formar govern s'allarguin mesos i siguin llargues i complexes (a Bèlgica el 2009 van trigar 530 dies a formar govern, però curiosament sense govern, el dèficit i el deute públic belgues van baixar molt, i el país va complir com mai els criteris de disciplina fiscal de la UE!). De Catalunya fins ara els dos grans impactes mediàtics internacionals que aquí han tingut gran ressò han estat la victòria

electoral del 27-S i la moció del 9-N d'inici del procés de sobirania: en tots dos casos, fent notar que 72 diputats hi anaven a favor i 63 en contra.

Si cal fer noves eleccions al març, llavors ja sortirà a la llum la secular incapacitat catalana de fer pinya per qüestions nacionals, ja descrita per exemple per Richelieu, segons que cita John Elliot a 'La revolta dels catalans': quan llavors també França considerava la possibilitat d'una Catalunya independent, el cardenal francès veia les elits catalanes incapaces de governar-se a si mateixes, 'sense que cap pugui imposar-se a la nació i impedir que aquesta es consumeixi en baralles internes'. De moment, però, l'Europa política només valora el gran salt electoral fet gràcies a dos milions de vots explícitament independentistes el 27 de setembre passat, que ha deixat la diplomàcia espanyola sense arguments.

Pel que he pogut copsar, l'argumentari de la diplomàcia espanyola es basava en dos punts: 1) mai no hi ha hagut ni hi haurà una majoria independentista al Parlament de Catalunya; 2) quan voti el 75% del cens en unes eleccions catalanes, els partits unionistes s'imposaran clarament. Efectivament, el 27-S ha polvoritzat doblement aquest argumentari i la diplomàcia espanyola es veu desorientada, fins al punt que a Rajoy se li ha escapat públicament que, 'tant si hi ha acord entre Junts pel Sí i la CUP com si hi ha noves eleccions al març, tots dos horitzons són dolents per als interessos espanyols'.

Pel que fa al primer punt, he fet constar que les eleccions europees del 2014 i les municipals del maig de 2015 ja prefiguraven l'actual majoria independentista (el Financial Times va escriure després de les eleccions europees que 'PP i PSOE, amb un 9% i un 15% de vot a Catalunya, anaven camí de la marginalitat electoral al Principat'). Pel que fa al segon punt, he fet constar que la participació presencial va superar els 4 milions de vots sense cap incident, amb un 77% del cens (rècord històric a Catalunya des del 1982), percentatge que cal rebaixar al 75% final perquè dels 200.000 catalans a l'exterior només 8.000 van poder votar. El 27-S gaudeix, per tant, de la legitimitat democràtica més alta en termes de participació electoral.

Per cert, causa gran escàndol a Brussel·les que desenes de milers de catalans no poguessin votar el 27-S, i encara més quan es va comprovar que dels 8.000 vots escrutats un 56% votaven Junts pel Sí: aquest és un percentatge molt més alt que la mitjana poblacional obtinguda a Catalunya (40%), un fet decisiu que hauria pogut donar a Junts pel Sí el 63è diputat si més catalans a l'exterior haguessin pogut votar, un diputat que tant fa patir ara per a la investidura i governabilitat. Però a Catalunya d'aquesta manipulació que pot fer embarrancar el procés ningú ja no en parla ni se'n recorda (per cert, cal fer constar que unes de les empreses líders mundials en vot electrònic és la catalana ScytI, que fa anys que gestiona aquest vot als EUA, França i en molts altres països avançats).

Pel que fa al suposat caràcter antieuropeu i antieuro de la CUP, possible soci electoral de Junts pel Sí, des de Brussel·les també es veu diferent que des de Madrid i segons qui des de Barcelona: a Catalunya aquest tipus de partit, la CUP, només ha obtingut el 8% de suport electoral, en contrast amb els percentatges molt més alts que en altres països mediterranis tenen avui aquestes posicions. Així, a Itàlia els dos partits antieuro arriben al 40% a les enquestes (Lliga Nord i 5 Estels) i a Portugal han arribat quasi al 25% dels vots, i han decantat decisivament el nou govern escollit fa poc. A França Marine Le Pen i el Front National fan de la sortida de l'euro un dels seus eixos principals de discurs. I a Grècia Syriza tenia fins fa poc unes posicions hostils cap a l'euro semblants, però quan ha governat ha canviat de postura, ni que sigui momentàniament. A Brussel·les, per tant, no he sentit que ningú s'esquincés les vestidures per si acaba havent-hi un pacte JxSí-CUP. Segons com es miri, encara té poc suport electoral a Catalunya la posició antieuro, tot i que la crisi hi és molt intensa, com en altres països mediterranis.

Catalunya i Escòcia es retroalimenten mútuament en el camí cap a la independència: Escòcia ha donat a Catalunya el precedent del referèndum vinculant, que ha contribuït enormement a donar credibilitat i factibilitat a la causa democràtica de la independència a casa nostra. Catalunya ha donat exemple a Escòcia en mobilització i organització popular: la campanya del Yes Scotland avui és reconeguda a la Gran Bretanya com la millor campanya electoral en mobilització popular mai feta, fins al punt que va ser a punt d'aconseguir la victòria a la causa del sí.

Tot i perdre el referèndum, de retruc d'aquesta mobilització va permetre a l'SNP de quadruplicar en pocs mesos el nombre de militants i va posar les bases de la gran victòria de l'SNP a les eleccions britàniques del mes de maig. Només sis mesos després de perdre el referèndum, l'independentisme escocès va donar un cop d'efecte de ressò mundial, perquè va donar per primera vegada una majoria aclaparadora de diputats a l'SNP (56 de 59) i reobrí ràpidament la causa independentista quan molts la donaven per morta i enterrada, si més no per una bona temporada.

David Cameron, per cert, molt lluny dels essencialismes madrilenys, en el seu memorable discurs l'endemà del referèndum escocès, va reconèixer haver salvat la unitat de la Gran Bretanya 'per una generació'.

Al maig vinent hi ha eleccions al parlament escocès i totes les enquestes atorguen a l'SNP una majoria absoluta més gran de la que té actualment. El debat a l'SNP avui se centra en quan s'ha de convocar el pròxim referèndum. La presidenta Nicola Sturgeon va dir el 6 de juny, en una conferència a Brussel·les, que si la Gran Bretanya votava sortir de la UE en el referèndum promès per Cameron ('Brexit') però a Escòcia guanyava la permanència a la UE, seria justificada la convocatòria d'un nou referèndum d'independència.

A l'SNP admeten que Londres no acceptarà de pactar un altre referèndum, car les enquestes actuals mostren una majoria a favor de la independència (54% contra 46%): Cameron no ha complert la promesa de transferir poders fiscals a Escòcia, promesa amb què a última hora va poder guanyar el referèndum del setembre passat, però que també explica la contundent victòria de l'SNP a les eleccions britàniques del mes de maig d'enguany (sensació d'engany multitudinari de molts electors que s'havien decantat finalment pel no).

A l'SNP també expliquen que Cameron va acceptar al 2012 de pactar el referèndum amb Salmond perquè sabia que l'SNP hauria tirat pel dret en cas que Londres no hagués volgut negociar, i hauria convocat unilateralment el referèndum pel mandat democràtic guanyat a les darreres eleccions escoceses: llavors comptava fins i tot amb el suport dels laboristes escocesos per procedir unilateralment d'aquesta manera, tal com van reconèixer al Parlament de Catalunya en una visita oficial al 2013. Així doncs, escocesos i catalans ens podem trobar a un any vista convocant un referèndum unilateral d'independència (RUI), sense pactar amb Londres i Madrid respectivament (i si el fem el mateix dia?).

Però abans els catalans tenim 'pending homework' (deures pendents) per continuar avançant conjuntament amb Escòcia: ja que no s'ha pogut repetir Junts pel Sí a les eleccions espanyoles, cal aconseguir que algun dels dos partits independentistes que s'hi presenten guanyi a Catalunya, per tal de continuar mostrant al món que Catalunya és una nació a través d'un color diferent al mapa electoral. Tal com Escòcia va fer al maig d'enguany i tal com els catalans vam fer a les eleccions espanyoles del 2011 (CiU), a les catalanes del 2012 (CiU), a les europees del 2014 (ERC) i a les municipals del 2015 (CiU). Aquest diumenge, per tant, cal anar a votar: des de Brussel·les la nostra llibertat es veu més a prop que des de Barcelona.

Ramon Tremosa és eurodiputat de CDC i autor del llibre 'Let Catalonia Vote' (Pòrtic, 2015)